

מנקודת מבטו של אקטואר ביטוח חיים ופנסיה: התנאים בקרנות הפנסיה החדשות – כתבה מס' 17

האקטואר רועי פולניצר מסביר מהם התנאים בקרנות הפנסיה החדשות.

מצבן של קרנות הפנסיה החדשות טוב בהרבה. כאן מדובר על קרנות שנכנסו אליהן כל מי שבוטחו באמצעות קרן פנסיה החל מינואר 1995. קרנות הפנסיה החדשות שונות לחלוטין מקרנות הפנסיה הוותיקות.

קרנות הפנסיה החדשות מנוהלות באמצעות תקנון שמאושר על-ידי משרד האוצר. כיום ניתן להפריש לקרנות הפנסיה עד לתקרה של 7% מהשכר בידי העובד ועד 7.5% בידי המעסיק לפי התקרות המזכות לצורכי מס הכנסה. התקרות דומות מאוד בהתנהגותן לאלו המפורטות בביטוחי המנהלים.

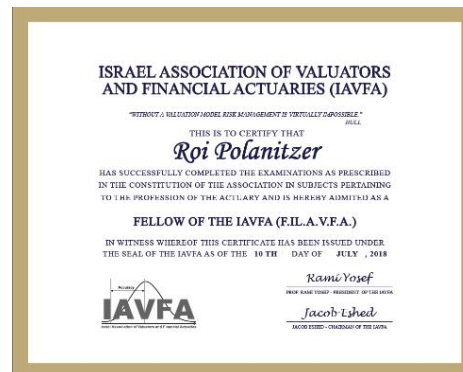
ועוד דמיון: קרנות הפנסיה החדשות, בדומה לחברות הביטוח, גובות דמי ניהול מהעמיתים. מתוך ההפרשה החדשית, רשאית הקרן לגבות מהמבוטחים עד 6%. כך למשל אם מבוטח מרוויח בכל חודש 10,000 ש"ח והוא מפריש 6% משכרו לפנסיה והמעסיק שלו מפריש 6.5% נוספים לצורך קופת התגמולים, הרי שהם יחד מפרישים 1,250 ש"ח (לא כולל פיצויים). לכן בכל חודש יכולה הקרן לגבות עד 60 ש"ח כדמי ניהול מהפרשות. את השאר היא משקיעה עבור העמית.

בניגוד לקרנות הוותיקות, לקרנות הפנסיה החדשות אין כל רשת ביטחון של המדינה להבטחת תשואה. בעבר המדינה הבטיחה 70% מכספי הקרנות בתשואה של 5%, אולם ההסדר הזה בוטל לחלוטין. כיום יכולות קרנות הפנסיה להשקיע את כספן באופן חופשי במטרה להשיג תשואה טובה ככל האפשר על כספי המבוטחים.

כדי לנהל את הכספים, הקימו קרנות הפנסיה החדשות מחלקות לניהול כספי העמיתים, שכן מדובר בעשרות מיליארדי שקלים. ואולם הניהול עולה כסף, ולכן האוצר אישר לקרנות הפנסיה לגבות מהמבוטחים דמי ניהול של 0.5% בשנה.

דמי הניהול האלו נגבים מהחיסכון של המבוטחים, כלומר: מהצבירה הפנסיונית שלהם.

נחזור לאותו מבוטח שהפריש בשנה הראשונה יחד עם המעסיק 15,000 ש"ח לקרן הפנסיה. הוא שילם דמי ניהול של 60 ש"ח בחודש, כלומר 720 ש"ח בשנה, כך שנתר לו חיסכון של 14,280 שקל. נניח שקרן הפנסיה הצליחה להניב תשואה של 4% על כספו של המבוטח, כך שיש לו בסוף השנה חיסכון מצטבר של 14,851 ש"ח.

מתוך צבירה זו יכולה הקרן לגבות עד 0.5% דמי ניהול בכל שנה (בפועל נגבים דמי הניהול בכל חודש), כלומר; במקרה שלנו מדובר ב-74 ש"ח באותה שנה. אבל כמו בכל חיסכון פנסיוני, עם השנים הצבירה גדלה וכאשר קרן הפנסיה לוקחת 0.5% בכל שנה, זה אומר שמכל תשואה שהיא משיגה צריך להוריד 0.5%. זהו מחיר לא נמוך, אבל בהשוואה שנערוך עם אפיקים אחרים נגלה שהוא בכלל לא גבוה.

נציין במאמר מוסגר, כי עובדים בעלי ועד חזק יכולים לקבל הנחה על העמלות ועל דמי הניהול. לא אחת מצליחים עובדים המתאגרים באמצעות ההסתדרות להשיג מקרנות הפנסיה תשלומים מופחתים בכמעט מחצית – גם בדמי הניהול וגם בעמלות. לעיתים ההסדר הוא כזה שחלק מהעמלות משמש את קרן הפנסיה כדי לרכוש ביטוחים נוספים לעמיתי הקרן, ובכך לשפר את מצבם.

פרטים על השכלתו של הכותב

- בוגר תואר ראשון בכלכלה (עם התמחות באקטואריית ביטוח כללי ובאקטואריה פיננסית) מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב (בהצטיינות).
- מוסמך תואר שני במנהל עסקים (עם התמחות באקטואריית ביטוח חיים, פנסיה ובריאות) מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב (בהצטיינות).
- בוגר לימודי תעודה במדעי האקטואריה בלשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל ואקטואר מוסמך מטעם לשכה זו.
- למד אקטואריית ביטוח חיים ופנסיה בתוכנית ללימודי תעודה בחוג לסטטיסטיקה באוניברסיטת חיפה.
- למד אקטואריה פיננסית בתוכנית ללימודי תעודה באוניברסיטת אריאל בשומרון.
- למד אקטואריית ביטוח כללי בתוכנית ללימודי תעודה במכללת ג'ון ברייס.
- מחזיק במעמד המקצועי הגבוה ביותר ("Fellow") באיגודים האקטואריים המוכרים הבאים: לשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל, האגודה העולמית לאקטוארים, האגודה הישראלית לאקטוארים והאיגוד הישראלי לאקטוארים.
- עבר בהצלחה את כל בחינות הרשות לניירות ערך באקטואריה פיננסית לרישיון מנהל תיקים בישראל

פרטים על ניסיונו של הכותב

- בעשור וחצי האחרון, ייעצתי לחברות ביטוח, לחברות ציבוריות ופרטיות וחיוויתי את דעתי המקצועית באלפי הערכות שווי וחוות דעת לכלליות בארץ ובחו"ל בעסקאות ובתחומים שונים, בהיקפים מצטברים של מיליארדי דולרים ארה"ב.
- משנת 2006 עורך חוות דעת אקטואריות, יועץ לתאגידים פיננסיים וציבוריים, מתמחר זכויות חוזיות, עורך מחקרים אקטואריים אמפיריים, בונה מודלים אקטואריים ומתמנה ע"י בתי משפט ובתי דין כאקטואר וכמעריך שווי מוסמך.
- משנת 2010 הבעלים, האקטואר הראשי ומעריך השווי האחראי מטעם פירמת "שווי פנימי – מעריכי שווי בלתי תלויים", אשר עוסקת בייעוץ פיננסי בתחומים של הערכות שווי ואקטואריה.